

Luodon saariston käpäkartoitukset 2019

CoastNet LIFE (LIFE17NAT/FI/000544)

Kaisa Junninen

JOHDANTO JA MENETELMÄT

Kartoitusten tavoite ja tarkoitus

Luodon saariston Öuranin saarelle on suunniteltu luonnonhoitotoimenpiteitä osana CoastNet LIFE -hanketta. Käpäkartoituksen tavoitteena oli varmistaa, ettei toimenpiteistä aiheudu haittaa suojelullisesti merkittävälle käpälajistolle sekä kartoittaa saaren käpälajistoa ja arvioida lajiston hoitotarpeita. Tämä raportti on tuotettu EU:n LIFE-rahoituksen tuella CoastNet LIFE -hankkeessa. Raportin tuloksia hyödynnetään Luodon saariston Natura2000 -alueen ennallistamisen ja hoidon suunnittelussa ja toteutuksessa. Kirjoittaja on yksin vastuussa tämän raportin sisällöstä. Se ei välttämättä vastaa Euroopan unionin mielipidettä. EASME ja Euroopan komissio eivät ole vastuussa siitä, miten siinä olevaa tietoa käytetään.

Kartoituskohteet ja -menetelmät

Käpäkartoitus tehtiin 2.-3.9.2019. Kartoituksessa pyrittiin saamaan yleiskuva Öuranin saaren käpälajistosta. Maastotöihin käytettiin aikaa kaikkiaan noin 9 tuntia. Eteläosan kartoituksissa oli mukana suojelubiologi Carina Järvinen.

TULOKSET

Lajihavainnot

Öuran ei ole kääpä-lajistollisesti erityisen merkittävä alue. Etenkin havupuustoiset metsät ovat paria pienialaista metsikköä lukuun ottamatta niukkalahopuustoisia, ja lahoppu on toistaiseksi enimmäkseen tuoretta ja pieniläpimittaista. Saaren pohjoisosan koivikoissa koivulahoppuuta on kohtalaisesti. Ilmeisesti Öuranin lahoppuujatkumo on päässyt katkeamaan ennen suojelun alueen perustamista tehdyissä hakkuissa, ja vaikka lahoppuusto onkin palautumassa vähitellen, lajiston levittäytyminen kestää pitkään, koska suojelun alue sijaitsee kaukana elinvoimaisista vaatelaiden kääpä-lajien populaatioista.

Kartoituksessa Öuranilta kirjattiin kaikkiaan 29 kääpä- tai muuta käävä-lajia, joista on neljä suojellisesti arvokkaan metsän indikaattorilajeja (taulukko 1). Kääpä-lajistollisesti arvokkaimpia ovat saaren eteläosan haavikot (kuvioilla 16 ja 26), joissa kasvaa mm. pitkälle lahonneilta, järeitä haapamaapuita vaativaa kruunuhaarakasta (*Artomyces/Clavicornia pyxidata*) sekä ketunkäpä (*Inonotus rheades*). Saaren pohjoisosassa on pienialainen, erittäin lahoppuustoinen kuusikko (kuvio 64), jonka järeiltä kuusimaapuilla löytyivät suojellisesti arvokkaan metsän indikaattorilajit aarnikäpä (*Phellinus nigrolimitatus*) ja riukukäpä (*P. viticola*). Saaren hyvästä koivujatkumosta kertoo koivupötkelöillä kasvavan pikireunakäävän (*P. lundellii*) runsaus. Mantereella pikireunakäpä kasvaa harvalukuisena lähinnä vanhoissa kuusivaltaisissa metsissä, mutta saariston vanhoissa koivikoissa se näyttää viihtyvän jokseenkin runsaana.

Taulukko 1. Öuranin merkittävimmät käävä-lajihavainnot. ind. = suojellisesti arvokkaan metsän indikaattorilaji (Niemelä 2016), harv. = vaatelias, harvinainen laji.

Tieteellinen nimi	Suomenkielinen nimi	Uhanal.lk	Muu status	Runsas
<i>Artomyces pyxidatus</i>	kruunuhaarakas		harv.	1
<i>Leptoporus mollis</i>	punahäivekäpä		ind.	1
<i>Phellinus lundellii</i>	pikireunakäpä		ind.	6
<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	aarnikäpä		ind.	1
<i>Phellinus viticola</i>	riukukäpä		ind.	1

HOITO- YM. SUOSITUKSET

CoastNet LIFE:n luonnonhoitotoimenpiteet eivät vaaranna suojelun alueen kääpä-lajistoa. Puuston ikääntyessä ja lahoppuuston lisääntyessä saaren kääpä-lajisto todennäköisesti monipuolistuu luontaisesti. Tätä kehitystä ei ole mahdollista nopeuttaa keinotekoisesti.

KIRJALLISUUS

Niemelä, T. 2016. Suomen käävät. Norrlinia 31: 1-430.